

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2020,

**kterým se mění zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění
pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění zákona č. 47/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 78/2002 Sb., zákona č. 192/2002 Sb., zákona č. 282/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 482/2004 Sb., zákona č. 167/2005 Sb., zákona č. 205/2006 Sb., zákona č. 573/2006 Sb., zákona č. 162/2009 Sb., zákona č. 402/2009 Sb., zákona č. 265/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 275/2012 Sb., zákona č. 265/2014 Sb., zákona č. 300/2017 Sb. a zákona č. 277/2019 Sb., se mění takto:

1. V § 11 odst. 1 a 2 se za slova „správních úřadů“ vkládají slova „a orgánů územní samosprávy“.
2. V § 15 odst. 3 se slova „se uvede“ nahrazují slovy „ , popřípadě výše pokuty a lhůta k jejímu zaplacení se uvedou“.
3. V § 18 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Nebyla-li uložena pokuta ve stanovené lhůtě dobrovolně zaplacená, srazí ji Kancelář Poslanecké sněmovny (dále jen „Kancelář sněmovny“) z platu poslance. Výkon rozhodnutí nařizuje výbor, který vedl disciplinární řízení, v němž byla pokuta uložena. Jestliže rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, neobsahuje lhůtu k jejímu zaplacení, stanoví ji dodatečně výbor, který výkon rozhodnutí nařizuje. Rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, je vykonatelné, jestliže se proti němu nelze odvolat, a jestliže lhůta stanovená k zaplacení pokuty uplynula marně.“

Dosavadní text se označuje jako odstavec 2.

4. V § 24 se slova „pro volby konané na ustavující schůzi Sněmovny, která byla ustavena“ zrušují.
5. V § 29 odst. 1 písm. d) se slova „a návrh mezinárodní smlouvy vyžadující souhlas Parlamentu“ zrušují.
6. V § 39 odst. 1 se slova „Kanceláře Poslanecké sněmovny (dále jen „Kancelář sněmovny“)“ nahrazují slovy „Kanceláře sněmovny“.

7. V § 43 odst. 1 se slova „a návrhů nové předlohy“ zrušují.
8. V § 46 se na konci odstavce 4 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno h), které zní:
„h) přikazovat výborům k projednání zprávy, informace nebo jiné obdobné podklady.“.
9. V § 47 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:
„(2) Schůze komise svolává a řídí její předseda nebo jím pověřený místopředseda. Není-li předseda komise, svolává a řídí schůze komise některý z místopředsedů. Není-li předseda ani místopředsedové, svolá a řídí schůzi komise její člen, jehož tím komise nebo její předseda pověří. Není-li takový člen, svolá a řídí schůzi komise její nejstarší člen, který byl poslancem v minulém volebním období. Není-li takový člen, svolá a řídí schůzi komise její nejstarší člen.“.
- Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.
10. V § 50 odst. 1 se na konci písmene y) čárka nahrazuje tečkou a písmeno z) se zrušuje.
11. V § 58 odst. 1 se slova „ , odkázání jinému orgánu Sněmovny a návrh jiné předlohy“ nahrazují slovy „a odkázání jinému orgánu Sněmovny“ a slova „návrhy jiné předlohy,“ se zrušují.
12. V § 63 odst. 1 se bod 4 zrušuje.
Dosavadní body 5 až 7 se označují jako body 4 až 6.
13. V § 63 odst. 1 se bod 6 zrušuje.
14. § 71 zní:

„§ 71

Návrh usnesení Sněmovny upravujícího vnitřní poměry Sněmovny a podrobnější pravidla jednání Sněmovny a jejích orgánů se doručí všem poslancům nejméně 24 hodin před hlasováním o něm.“.
15. V § 72 odst. 1 se bod 4 zrušuje.
Dosavadní body 5 až 7 se označují jako body 4 až 6.
16. V § 72 odst. 1 se na konci bodu 5 čárka nahrazuje tečkou a bod 6 se zrušuje.
17. V § 77 odst. 3 se za slovo „poměrné“ vkládají slova „nebo paritní“.

18. V § 90 odst. 3 se slova „mezinárodní smlouvu podle čl. 10 Ústavy“ nahrazují slovy „mezinárodní smlouvu, kterou se některé pravomoci orgánů České republiky přenášejí na mezinárodní organizaci nebo instituci“.

19. V § 95 odst. 2 se za slovo „opravu“ vkládají slova „data účinnosti návrhu zákona,“.

20. V § 95 odstavec 3 zní:

„(3) Nerozhodla-li Sněmovna po ukončení rozpravy o opakování druhého čtení, hlasuje nejdříve o návrzích na zamítnutí návrhu zákona vznesených ve druhém čtení, poté o pozměňovacích, popřípadě jiných návrzích k návrhu zákona. Poté se Sněmovna usnese, zda s návrhem zákona vyslovuje souhlas.“.

21. Za část sedmnáctou se vkládá nová část osmnáctá, která včetně nadpisu zní:

„ČÁST OSMNÁCTÁ

PROJEDNÁVÁNÍ ZPRÁV, INFORMACÍ NEBO JINÝCH OBDOBNÝCH PODKLADŮ

§ 114a

(1) Sněmovna projednává zprávy, informace nebo jiné obdobné podklady, o nichž to stanoví zákon nebo usnesení Sněmovny.

(2) Podklad se doručí všem poslancům. Organizační výbor podle povahy věci přikáže podklad k projednání věcně příslušnému výboru nebo doporučí zařadit podklad do návrhu pořadu schůze Sněmovny bez projednání ve věcně příslušném výboru.

(3) Je-li podklad předkládán Sněmovně z důvodu, že jeho projednávání bylo zařazeno na pořad schůze Sněmovny při schvalování, popřípadě změně nebo doplnění pořadu schůze, podklad se výboru k projednání nepřikazuje, neusnese-li se Sněmovna jinak.

§ 114b

(1) Usnesení věcně příslušného výboru o podkladu, popřípadě oponentní zpráva nebo záznam o jednání výboru se doručí všem poslancům.

(2) Usnesení věcně příslušného výboru o podkladu se okamžikem schválení pořadu nejbližší schůze Sněmovny považuje za rozhodnutí Sněmovny.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nepoužije, pokud

- a) se jedná o podklad, o němž to stanoví Sněmovna usnesením podle § 1 odst. 2,
- b) organizační výbor doporučí zařazení podkladu do návrhu pořadu schůze Sněmovny,
- c) projednávání podkladu již bylo zařazeno na pořad schůze Sněmovny,
- d) nejpozději před zahájením nejbližší schůze Sněmovny věcně příslušný výbor, jiný výbor, menšina výboru v oponentní zprávě nebo poslanecký klub doručí předsedovi Sněmovny písemnou žádost o zařazení podkladu na pořad schůze Sněmovny, nebo
- e) poslanecký klub požádá o zařazení podkladu na pořad nejbližší schůze Sněmovny podle § 54 odst. 5.

- (4) Za nejbližší schůzi Sněmovny se nepovažuje schůze,
- a) jejíž pořad nelze změnit nebo doplnit,
 - b) jejíž pořad nebyl schválen, nebo
 - c) při jejímž zahájení neuplynulo od doručení usnesení věcně příslušného výboru o podkladu poslancům nejméně 24 hodin.“.

Dosavadní části osmnáctá až dvacátá první se označují jako části devatenáctá až dvacátá druhá.

22. V § 115 odst. 3 se za slova „se ustavují“ vkládají slova „na základě parity, které“.

23. V § 117 odstavec 2 zní:

„(2) Kancelář sněmovny spravuje rozpočet Sněmovny.“.

24. V § 117 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Kancelář sněmovny je oprávněna prodávat upomínkové a propagační předměty, které se vztahují k činnosti Sněmovny nebo Kanceláře sněmovny. Příjem z prodeje upomínkových a propagačních předmětů Kanceláří sněmovny je příjmem státního rozpočtu.“.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 4 a 5.

25. V příloze č. 2 se v čl. 5 za bod 21 vkládají nové body 22 až 25, které včetně nadpisu znějí:

„Ustavení komisí na základě parity

22. Rozhodne-li Sněmovna, že se komise ustaví na základě parity, stanoví počet členů komise celým násobkem počtu poslaneckých klubů. Sněmovna komisi ustaví potvrzením kandidátky předložené volební komisí.

23. Návrhy na členy komise předkládají volební komisi poslanecké kluby nejpozději 24 hodin přede dnem volby. Kandidátku komise sestaví volební komise tak, že každému z poslaneckých klubů přidělí stejný počet míst v komisi.

24. Nepotvrdí-li Sněmovna ustavení komise, předloží volební komise Sněmovně nový návrh komise sestavený podle bodů 22 a 23.

25. Nepotvrdí-li Sněmovna ani nově navržené ustavení komise, postupuje se podle bodů 22 až 24, dokud Sněmovna navržené ustavení komise nepotvrdí.“.

Dosavadní body 22 až 24 se označují jako body 26 až 28.

26. V příloze č. 2 v čl. 5 bodě 27 se slova „poměrného zastoupení“ nahrazují slovy „, podle kterých byl výbor ustaven nebo komise ustavena nebo zvolena“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2020, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 8 a 21, která nabývají účinnosti prvním dnem volebního období Poslanecké sněmovny zvolené po dni vyhlášení tohoto zákona.

Důvodová zpráva

Obecná část

Návrh zákona se dotýká několika okruhů otázek upravených v zákoně č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o kompromisní návrh, který původně vzešel z několika jednání Pracovní skupiny pro jednací řád PSP ČR zřízené pod záštitou předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Radka Vondráčka, složené z pověřených zástupců všech poslaneckých klubů, Ministerstva spravedlnosti, legislativního odboru Kanceláře Poslanecké sněmovny a organizace Rekonstrukce státu.

V návrhu zákona byly zohledněny výhrady vyjádřené poslanci při projednávání podobného návrhu zákona (sněmovní tisk 347) v tomto volebním období. Oproti zmíněnému návrhu zákona je předkládaný návrh zákona obsahově užší, byť se v něm nově objevují některé další drobné úpravy spíše technického typu, popřípadě úpravy inspirované podanými pozměňovacími návrhy. Návrh zákona vyjadřuje společnou vůli poslaneckých klubů zastoupených v Poslanecké sněmovně.

Předně obsahuje návrh zákona několik jednodušších úprav, týkajících se terminologie, navrhuje se vypuštění některých zastaralých ustanovení. V jednacím řádu se zacelují mezery, na které se v praxi poukazovalo již delší dobu.

Sjednocuje se označení volební komise, která by po svém ustavení na začátku volebního období mohla být bez dalšího činná po celé volební období. Navrhuje se z jednacího řádu Poslanecké sněmovny vypustit zmínky o návrhu jiné předlohy a o návrhu na vypuštění části návrhu. Vypouštějí se obsoletní ustanovení týkající se postupování mezinárodních smluv Senátu, popř. nabývání aktiv Českou konsolidační agenturou. Navrhuje se zpřesnit oprávnění poslanců požadovat informace od orgánů územní samosprávy. Propracovává se vynutitelnost disciplinárního postihu poslanců. Zpřesňuje se postup při projednávání návrhů autonomních usnesení Poslanecké sněmovny.

Dosavadní právní úprava rozlišuje mezi projednáváním návrhu zákona ve zkráceném jednání v prvním čtení (§ 90 odst. 2 až 6), kdy se výslovně připouští možnost podat návrh na změnu účinnosti zákona, a projednáváním návrhu zákona ve třetím čtení (§ 95), kde se možnost podat návrh na změnu účinnosti zákona výslovně nezmiňuje. Navrhuje se právní úpravu sjednotit tak, aby bylo zřejmé, že podání návrhu na změnu účinnosti zákona ve třetím čtení možné je.

Návrh zákona obsahuje i některé podstatnější změny procesních pravidel.

Za prvé se nově umožňuje, aby bylo možné již v prvním čtení vyslovit souhlas s ratifikací mezinárodní smlouvy, popřípadě souhlasit s odstoupením od mezinárodní smlouvy, s jejíž ratifikací byl již vysloven souhlas.

Za druhé se upravuje zjednodušený způsob projednávání zpráv, informací a jiných obdobných podkladů. Usnesení výboru by se ze zákona považovalo za usnesení Poslanecké sněmovny k podkladu. Sněmovní menšina by si mohla vynutit, aby byl podklad běžným postupem projednán v Poslanecké sněmovně, tj. plenárně.

Za třetí se nově upravuje možnost ustavit sněmovní komisi paritně. Tato úprava se netýká ustavování vyšetřovacích komisí, kde jednacím řád ponechává Poslanecké sněmovně značnou volnost. Zde navržená úprava se týká pouze „běžných“ sněmovních komisí. Dosavadní praxe s možností ustavit komise paritně nepočítá. Výslovně se s paritou počítá pouze v případě skupiny tvořené zástupci poslaneckých klubů, která na začátku volebního období Poslanecké sněmovny připravuje ustavení volební komise. V praxi se tak někdy sněmovní komise volí většinovým způsobem s tím, že ve výsledku se jedná o paritní zastoupení. Postup podle ustanovení upravujících většinový způsob volby však není pro uplatnění zásady parity úplně vyhovující. Pro úplnost je třeba také dodat, že uplatnitelnost paritního zastoupení v případě tzv. poslaneckých kontrolních komisí zřizovaných podle zvláštních zákonů komplikuje podmínka lichého počtu členů kontrolního orgánu, kterou některé zákony obsahují. Lze tedy do budoucna zvážit změnu těchto zvláštních právních úprav.

Za čtvrté se nově upravuje postup při svolávání a řízení schůzí komisí, aby se zajistilo, že tyto komise budou funkční i v komplikovanějších situacích, ke kterým dochází například při ustavování Poslanecké sněmovny a jejích orgánů.

Návrh zákona svým obsahem směřuje dovnitř Poslanecké sněmovny. Nepředpokládá se dopad na státní rozpočet, ani na rozpočty obcí a krajů, popřípadě na další rozpočty. Nelze očekávat, že v důsledku sladění zákonného postavení poslanců a senátorů v přístupu k informacím ve veřejné správě dojde k tak zásadnímu posunu ve způsobu komunikace mezi poslanci a orgány veřejné správy, že to povede ke zvýšené administrativní náročnosti a dodatečným rozpočtovým výdajům.

Procesní pravidla jsou upravena neutrálně, bez rozlišování. Návrh zákona nemá dopady na podnikatelskou nebo sociální sféru, na životní prostředí, na rovnost mužů a žen, na menšiny jiné než parlamentní, na ochranu soukromí a osobních údajů, na ochranu práv dětí, bezpečnost nebo obranu státu.

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Návrh zákona není v rozporu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii.

Návrh na projednání podle § 90 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny:

Návrh zákona je předkládán na základě politické dohody dosažené v Poslanecké sněmovně mezi zástupci poslaneckých klubů. Jedná se o úpravu sněmovních procedur, která má často technickou povahu. Navrhuje se proto, aby byl návrh zákona projednán postupem podle § 90 odst. 2 až 6 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny tak, aby Poslanecká sněmovna s návrhem zákona vyslovila souhlas již v prvním čtení.

Zvláštní část

K čl. I bodu 1, § 11

Dosavadní právní úprava formálně opomíjí právo poslanců obracet se na orgány územní samosprávy a požadovat od nich informace a vysvětlení. Nově se navrhuje toto ve znění jednacího řádu Poslanecké sněmovny zohlednit. Obdobně formulovanou úpravu obsahuje již zákon o jednacím řádu Senátu (§ 12 zákona č. 107/1999 Sb.). Ve vztahu ke sněmovním orgánům se toto oprávnění výslovně nezmiňuje, nicméně mají-li oprávnění jednotliví poslanci, je tím implikováno, že oprávnění mají i sněmovní orgány.

K čl. I bodům 2 a 3, § 15 a 18

Dosavadní právní úprava počítá s uložením disciplinární sankce v podobě pokuty (§ 15). Problémem je vynutitelnost sankce v případě, že poslanec dobrovolně pokutu neuhradí. Srážka z platu poslance se nabízí jako schůdné řešení, platná právní úprava s ní nicméně nepočítá. Vzhledem k tomu, že srážky z platu lze provádět pouze na základě zákona a způsobem, který zákon stanoví, navrhuje se nově tento institut upravit v zákoně o jednacím řádu Poslanecké sněmovny.

K čl. I bodu 4, § 24

Dosavadní právní úprava počítá se zřízením volební komise pro volby konané na ustavující schůzi Poslanecké sněmovny. Naznačuje, že by měla být dodatečně zřizována i běžná volební komise. Praxe se s tím v minulosti vyrovnávala tak, že volební komise zřízená pro volby konané na ustavující schůzi Poslanecké sněmovny fungovala po celé volební období, což bylo stvrzeno usnesením Poslanecké sněmovny. Nově se navrhuje, aby byla zmínka o specifické volební komisi zřízené pro volby konané na ustavující schůzi Poslanecké sněmovny ze zákona vypuštěna.

K čl. I bodu 5, § 29 odst. 1 písm. d)

Navrhuje se vypustit obsoletní právní úpravu. Projednávání mezinárodních smluv probíhá v Poslanecké sněmovně a Senátu paralelně.

K čl. I bodu 6, § 39 odst. 1

Jedná se o legislativně technickou úpravu. Vzhledem k nově navržené úpravě v § 18 se přesunuje legislativní zkratka.

K čl. I bodu 7, § 43 odst. 1

Jedná se o legislativně technickou úpravu, nezbytnou vzhledem k nově navržené úpravě v § 63 odst. 1.

K čl. I bodu 8, § 46 odst. 4 písm. h)

Pro přehlednost se výslovně upravuje oprávnění organizačního výboru v návaznosti na nově navrhovaný postup při projednávání zpráv, informací nebo jiných obdobných podkladů.

K čl. I bodu 9, § 47 odst. 2

Reaguje se na problémy, ke kterým dochází při ustavování Poslanecké sněmovny a jejích orgánů, popřípadě při následných změnách ve složení sněmovních orgánů a v některých dalších situacích. Například na začátku tohoto (osmého) volebního období se nedařilo zvolit předsedu stálé komise pro kontrolu činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů, nebyla dlouho svolána její schůze a tato komise nevykazovala žádnou činnost. Uvedený stav považují předkladatelé za nežádoucí. Právní úprava by měla ve zvýšené míře dbát na to, aby i v komplikovanějších situacích byly sněmovní komise funkční.

K čl. I bodu 10, § 50 odst. 1

Ustanovení se navrhuje zrušit pro nadbytečnost. Jedná se již o obsoletní právní úpravu.

K čl. I bodu 11, § 58 odst. 1

Jedná se o legislativně technickou úpravu provedenou v důsledku změn v § 63 odst. 1 a § 72 odst. 1.

K čl. I bodům 12, 13, 15 a 16, § 63 odst. 1 a § 72 odst. 1

Navrhuje se vypuštění nadbytečných, popř. sporných a neužívaných ustanovení.

Návrh na vypuštění části návrhu je ve sněmovní praxi považován za pozměňovací návrh. Návrh jiné předlohy není ve sněmovní praxi užíván. Formulace v § 63 odst. 1 bodu 4 je nejasná a vytváří potenciál pro možné procedurální spory. I bez zvláštní zmínky o projednávání různých „předloh“ umožňuje právní úprava obsažená v jednacím řádu Poslanecké sněmovny poslancům, aby efektivně projednali několik různých návrhů (např. návrhů zákona) týkajících se věcně téže problematiky. Poslanci rozhodují o pořadu schůze, následně mohou rozhodnout o sloučení rozpravy, v rámci jednotlivých čtení rozhodují, který návrh zákona postoupí do dalšího projednávání a který nikoliv.

K čl. I bodu 14, § 71

Navrhuje se formulační sjednocení tohoto ustanovení s ustanovením § 1 odst. 2, aby bylo zřejmé, že se požadavek na doručení návrhu usnesení všem poslancům nejméně 24 hodin před hlasováním vztahuje i na návrhy usnesení upravující podrobnější pravidla jednání sněmovních orgánů.

K čl. I bodu 17, § 77 odst. 3

Podle platné právní úpravy nemá poslanecký klub vzniklý v průběhu volebního období (nejméně 10 poslanců) nárok na poměrné zastoupení ve sněmovních orgánech, pokud Poslanecká sněmovna nerozhodne jinak. Navrhuje se, aby se obdobně upravil i nárok nového klubu na paritní zastoupení. Znamenalo by to, že by v případě vzniku nového poslaneckého klubu v průběhu volebního období nebylo nezbytně nutné měnit počty členů a složení paritně ustavených komisí.

K čl. I bodu 18, § 90 odst. 3

Zdánlivě drobná formulační změna má za cíl umožnit do budoucna zrychlené projednávání mezinárodních smluv. Poslanecké sněmovně bývají předkládány i texty mezinárodních smluv mající spíše technickou povahu, navazující na již převzaté smluvní povinnosti. Byť se jedná o záležitosti, které nevyvolávají kontroverze mezi poslaneckými kluby, může být v některých případech délka jejich projednávání v Poslanecké sněmovně přílišná. Proto se otevírá prostor k rychlejšímu projednávání některých mezinárodních smluv, aniž by se omezovalo právo sněmovní menšiny vymoci si projednání úplné.

Jednalo by se o dobu zkráceného jednání u návrhů zákonů. Poslanecká sněmovna by mohla ve zkráceném jednání v prvním čtení vyslovit souhlas s ratifikací mezinárodní smlouvy, popřípadě souhlasit s odstoupením od mezinárodní smlouvy, s jejíž ratifikací byl již vysloven souhlas. Ve zkráceném režimu by Poslanecká sněmovna nemohla projednat mezinárodní smlouvy, kterými se některé pravomoci orgánů České republiky přenášejí na mezinárodní organizaci nebo instituci. Ostatní mezinárodní smlouvy by ve zkráceném jednání mohly být projednány.

Může být samozřejmě diskutabilní, zda nový způsob projednání vnést do sněmovního jednacího řádu takto nepřímou, jednoduchou úpravou s předpokládaným využitím výkladu a contrario (pokud se výslovně zakazuje použití ustanovení pro určitou podkategorii mezinárodních smluv, znamená to, že u ostatních je přípustné). Projednávání mezinárodních smluv ve zkráceném jednání by mohlo být upraveno samostatně a podrobněji, což by umožnilo podchytit i některá specifika projednávání mezinárodních smluv. Na druhé straně se využití postupu podle § 90 odst. 2 až 6 nabízí. Jedná se o procesní postup, který mají poslanci zažitý. Umožňuje použít již existující úpravu menšinového veta. Není nutné zatěžovat jednací řád Poslanecké sněmovny novými ustanoveními převážně dublujícími platnou úpravu. V zásadě se jedná o postup vyhovující i potřebě projednávání mezinárodních smluv. Dává se prostor sněmovní praxi, aby se pružně přizpůsobila a vypořádala s některými dílčími procesními problémy.

Sluší se připojit několik slov o předpokládaném průběhu projednávání mezinárodních smluv při realizaci nového postupu. Návrh, aby Poslanecká sněmovna vyslovila souhlas s ratifikací mezinárodní smlouvy (popřípadě souhlasila s odstoupením od mezinárodní smlouvy) již v prvním čtení, by vláda měla podat současně s předložením mezinárodní smlouvy. V předkládací zprávě by mělo být uvedeno odůvodnění takového návrhu, jinak jej Poslanecká sněmovna ve zkráceném jednání neprojednává. Mezinárodní smlouva by v prvním čtení byla projednávána v obecné rozpravě, a pokud by nebylo předloženo veto, rozhodovala by Poslanecká sněmovna po skončení obecné rozpravy, zda bude pokračovat v jednání tak, aby mohla vyslovit souhlas k ratifikaci/odstoupení již v prvním čtení. Pokud by se Poslanecká

sněmovna takto usnesla, následovala by rozprava podrobná. V podrobné rozpravě by nepřicházely v úvahu pozměňovací návrhy k textu mezinárodní smlouvy, ani legislativně technické úpravy, bylo by však možné formulovat návrh závěrečného usnesení Poslanecké sněmovny. Zde by byla zvýrazněna role zpravodaje, neboť by nebylo k dispozici usnesení výboru k mezinárodní smlouvě. Není vyloučeno ani podání návrhu doprovodného usnesení. Přerušování a odložení jednání není vyloučeno v žádné z rozprav. Znění závěrečného usnesení Poslanecké sněmovny musí korespondovat formulací uvedené v § 108 odst. 6.

K čl. I bodu 19, § 95 odst. 2

Obdobně jako je tomu při projednávání návrhu zákona ve zkráceném jednání v prvním čtení, se i ve třetím čtení umožňuje, aby poslanec v rozpravě navrhl změnu účinnosti zákona. Z dosavadní sněmovní praxe je patrné, že přes veškerou snahu poslanců nevyhnutelně dochází k případům, kdy je ve třetím čtení projednáván návrh zákona, u něhož je datum účinnosti nevyhovující a ve druhém čtení nebyl podán pozměňovací návrh směřující ke změně účinnosti zákona. Zdá se být nepřiměřené, aby byla v takovém případě Poslanecká sněmovna nucena opakovat druhé čtení.

K čl. I bodu 20, § 95 odst. 3

Výslovně se upravuje, že o návrhu na opakování druhého čtení se ve třetím čtení hlasuje po rozpravě ještě před návrhem na zamítnutí. Jedná se o procedurální postup, který bývá zpravidla zvolen i v současné praxi. Zdá se být logické, aby se nejprve hlasovalo procesně o možnosti opakovat druhé čtení, ve kterém mohou být k návrhu zákona podávány věcné pozměňovací návrhy a může tak být zdokonalován do ev. přijatelnější podoby. Teprve poté, nepřijme-li Poslanecká sněmovna návrh na opakování druhého čtení, popř. nebyl-li podán, by se přistoupilo k meritornímu hlasování o zamítnutí, kterým může být projednávání návrhu zákona ukončeno.

K čl. I bodu 21, nová část osmnáctá

K § 114a odst. 1

Ne každý podklad typu zprávy či informace, který je předložen Poslanecké sněmovně, má být Poslaneckou sněmovnou opravdu projednáván. V konkrétních případech zvláštní zákony stanoví povinnému subjektu, aby Poslanecké sněmovně předložil zprávu, informaci nebo jiný obdobný podklad, a stanoví, jakým způsobem s ní má Poslanecká sněmovna naložit, např. schválit či pouze projednat, vzít na vědomí. Takto předloženým materiálem se Poslanecká sněmovna musí zabývat. V ostatních případech je vymezení materie, kterou se má Poslanecká sněmovna zabývat, vyhrazeno samotné Poslanecké sněmovně. V navrženém odstavci 1 se proto výslovně stanoví, že Poslanecká sněmovna projedná předložené materiály tohoto typu, pouze pokud jejich projednání ukládá Poslanecké sněmovně zákon nebo pokud si je Poslanecká sněmovna sama vymínila. Okruh předkládaných materiálů je v praxi poměrně stabilizovaný s tím, že jeho průběžné změny zpravidla odrážejí změnu právní úpravy ve zvláštních zákonech. K terminologii: navržený text se vyhýbá zavedení legislativní zkratky, jelikož to není vhodné – zpráva, informace, návrh nebo podklad jsou obecné výrazy, kterým by neměl být rigidně dáván specifický význam s důsledky napříč celým zákonem.

K § 114a odst. 2

Podklad se stává sněmovním tiskem. Sněmovní tisk se doručuje všem poslancům. Přikázání věcně příslušnému výboru se ponechává na organizačním výboru. Věcná příslušnost výborů vyplývá zpravidla ze zažití praxe. Pokud by poslanci s rozhodnutím organizačního výboru nebyli spokojeni, může i relativně malá menšina poslanců dosáhnout toho, aby byl podklad projednán plenárně v Poslanecké sněmovně, viz dále. Také je možné, aby vedle věcně příslušného výboru podklad iniciativně projednal i jiný výbor nebo komise.

K terminologii: vědomě se zde mluví o „věcně příslušném“, nikoli o „garančním“ výboru, protože s pojmem garančního výboru se v jednacím řádu Poslanecké sněmovny pracuje pouze v souvislosti s projednáváním návrhů zákonů (vyjma zákona o státním rozpočtu).

K § 114a odst. 3

Při schvalování pořadu schůze Poslanecké sněmovny poslanci nezřídka navrhnou zařadit do pořadu schůze bod, v rámci kterého má například předseda vlády nebo její člen o něčem informovat či podat Poslanecké sněmovně zprávu, přičemž k danému bodu může být předkládán i písemný podklad, který bude rovněž označen jako „zpráva“ nebo „informace“. O zařazení do pořadu schůze Poslanecké sněmovny je zde již rozhodnuto, prikazování do výboru zpravidla není smysluplné. V těchto případech nemůže nastat, že by se usnesení výboru považovalo za rozhodnutí Poslanecké sněmovny.

K § 114b odst. 1

Usnesení věcně příslušného výboru „o podkladu“, tj. závěrečné meritorní usnesení po projednání podkladu ve výboru, je doručováno poslancům jako sněmovní tisk. Poslanci mají možnost se s usnesením seznámit a případně uplatnit své právo vyžádat si plenární projednání podkladu v Poslanecké sněmovně. Oponentní zpráva nebo záznam o jednání věcně příslušného výboru se rovněž doručují jako sněmovní tisky, stejně tak i usnesení, oponentní zprávy a případné záznamy o jednání jiných výborů. Všechno jsou to podklady pro jednání Poslanecké sněmovny. Na rozdíl od usnesení věcně příslušného výboru nepřipadá v úvahu, že by tyto další podklady mohly být považovány za rozhodnutí Poslanecké sněmovny o podkladu. Uplatní se jako doporučení pro Poslaneckou sněmovnu v případě, že Poslanecká sněmovna bude podklad plenárně projednávat.

K § 114b odst. 2 a 3

Usnesení věcně příslušného výboru se bez dalšího považuje za rozhodnutí Poslanecké sněmovny, a to okamžikem schválení pořadu nejbližší schůze Poslanecké sněmovny.

Tento následek nenastane v případě podkladů, které vymezí Poslanecká sněmovna svým autonomním usnesením. Vychází se z předpokladu, že některé podklady jsou natolik významné, že by plenárně měly být projednány vždy. Zákon o jednacím řádu Poslanecké sněmovny by neměl být kazuistický a neměl by se opírat o doslovné odkazy na proměnlivé zvláštní právní předpisy. Výčet povinně plenárně projednávaných podkladů je tak svěřen usnesení Poslanecké sněmovny. Je věcí Poslanecké sněmovny, aby v rámci úpravy svých vnitřních poměrů a podrobnějších pravidel svého jednání takto rozhodla o způsobu projednávání některých podkladů. Dbá se při tom na práva sněmovní menšiny, viz níže.

Usnesení věcně příslušného výboru se nepovažuje za rozhodnutí Poslanecké sněmovny ani v případě, že zařazení podkladu do pořadu schůze Poslanecké sněmovny doporučil organizační výbor, potažmo pokud Poslanecká sněmovna podklad již dříve na svůj pořad zařadila, například na předcházející nebo probíhající schůzi, ať už příslušný bod Poslanecká sněmovna projednala či nikoliv.

Pamatuje se i na případy, kdy si plenární projednávání podkladu vynutí zákonem vymezená sněmovní menšina, potažmo výbor, písemnou žádostí doručenou předsedovi Poslanecké sněmovny nebo návrhem podaným při projednávání pořadu schůze podle § 54 odst. 5. Poslanecká sněmovna není povinna bod na danou schůzi zařadit. Nesporně však Poslanecká sněmovna musí přistoupit k zařazení bodu na některou z následujících schůzí. Ať už totiž v rámci projednávání návrhu pořadu rozhodne Poslanecká sněmovna jakkoli, bod zařadí či nikoli, již nepřipadá v úvahu, že by se usnesení věcně příslušného výboru považovalo za rozhodnutí Poslanecké sněmovny. Poslanecké sněmovně tedy nezbyvá, než aby podklad plenárně projednala a rozhodla o něm. Touto konstrukcí je chráněna sněmovní menšina, která nesouhlasí s usnesením věcně příslušného výboru nebo si z jakéhokoli důvodu přeje, aby byl podklad v Poslanecké sněmovně plenárně projednán. V těchto případech slouží usnesení věcně příslušného výboru o podkladu pouze jako doporučení pro Poslaneckou sněmovnu.

K § 114b odst. 4

Měla by být garantována minimální doba, ve které se mohou poslanci po seznámení se s usnesením věcně příslušného výboru o podkladu rozhodnout, zda umožní, aby se usnesení považovalo za rozhodnutí Poslanecké sněmovny, nebo zda nastoupení takového následku vyloučí a budou požadovat projednání podkladu v Poslanecké sněmovně. Proto se zde navrhuje, že mezi okamžikem doručení usnesení poslancům (tj. publikací usnesení) a zahájením nejbližší schůze Poslanecké sněmovny musí uplynout nejméně 24 hodin. Bude-li například usnesení doručeno těsně před zahájením schůze Poslanecké sněmovny (méně než 24 hodin), bude se za nejbližší schůzi Poslanecké sněmovny považovat až následující schůze. Za nejbližší schůzi Poslanecké sněmovny by neměla být považována schůze, jejíž pořad nebyl schválen, ani tzv. mimořádná schůze, ať už se jedná o schůzi svolanou na žádost poslanců s pevně daným pořadem nebo například o schůzi k návrhu na vyslovení nedůvěry vládě.

K čl. I bodům 22, 25 a 26, § 115 a příloha č. 2

Nově se upravuje možnost ustavit sněmovní komisi paritně. Zde navržená úprava se týká pouze „běžných“ sněmovních komisí. Netýká se vyšetřovacích komisí a netýká se ani výborů. Mohla by dopadnout například na sněmovní kontrolní komise zřizované podle zvláštních zákonů a navazuje na příslušné právní úpravy. Tyto zvláštní právní úpravy ovšem v některých případech nepříliš šťastně trvají na lichém počtu členů, což by pro paritní zastoupení mohlo v budoucnu představovat problém. Mohla by být tedy zvážena možnost podmínku lichého počtu členů ze zvláštních zákonů vypustit.

Dosavadní právní úprava s možností ustavit komise paritně nepočítá. Výslovně se s paritou počítá pouze v případě skupiny tvořené zástupci poslaneckých klubů, která na začátku volebního období Poslanecké sněmovny připravuje ustavení volební komise. V praxi se tak někdy komise volí většinovým způsobem s tím, že ve výsledku se jedná o paritní zastoupení. Postup podle ustanovení upravujících většinový způsob volby však není pro uplatnění zásady parity úplně vyhovující.

Při ustavení komise na základě parity by poslanecké kluby navrhly svého (své) zástupce a volební komise by sestavila kandidátku tak, aby každý klub měl stejný počet zástupců v komisi (například každý klub jednoho). Tuto skutečnost musí Poslanecká sněmovna vzít v úvahu již při zřízení komise a stanovení počtu jejích členů. Poslanecká sněmovna by pak podle návrhu volební komise rozhodovala o potvrzení kandidátky en bloc. Kandidátku připraví

volební komise podle návrhů poslaneckých klubů. Volební komise plní pouze přípravně technickou a kontrolní funkci při dodržování aplikace zákona. Nepřísluší jí zasahovat do podoby kandidátky.

Pokud by se uvolnilo místo v paritně ustavené komisi, byl by nový člen zvolen většinově při respektování principů parity. Ostatně už platná právní úprava v čl. 5 bodu 23 (nově bodu 27) volebního řádu je nedomyšlená a měla by být opravena. V případě, kdy je komise zvolena většinově, zpravidla není možné dodržet podmínku, aby se volební komise ve svém návrhu nového člena řídila principy poměrného zastoupení.

K čl. I bodům 23 a 24, § 117

V § 117 odst. 2 se navrhuje zrušit obsoletní úpravu o postavení Kanceláře sněmovny jako rozpočtové organizace. Náš právní řád již nezná pojem rozpočtové organizace, Kancelář sněmovny (potažmo její vedoucí) nejedná svým jménem, nýbrž jedná za stát. Všechny tyto otázky dostatečně upravuje zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, a to explicitně i ve vztahu ke Kanceláři sněmovny.

V § 117 se upravuje postavení a úkoly Kanceláře sněmovny při zajišťování činnosti Poslanecké sněmovny. Jeden z těchto úkolů se vztahuje k propagaci činnosti Poslanecké sněmovny vůči veřejnosti, k vydávání informačních a propagačních materiálů souvisejících s Poslaneckou sněmovnou, k vydávání odborných a studijních publikací apod. Kancelář sněmovny tyto úkoly v minulosti zajišťovala a zajišťuje je i v současné době bezúplatně, avšak značný rozsah těchto materiálů a finanční náklady s tím spojené hrazené ze státního rozpočtu odůvodňují, aby tyto materiály byly prodávány, a to většinou za ceny, které jsou nezbytné pro jejich pořízení. Z tohoto důvodu se navrhuje doplnit v § 117 oprávnění Kanceláře sněmovny prodávat upomínkové a propagační předměty. Příjem z prodeje by byl příjmem státního rozpočtu.

K čl. II

Den nabytí účinnosti se stanoví s ohledem na předpokládanou délku legislativního procesu. V případě nového způsobu projednávání zpráv, informací nebo jiných obdobných podkladů se jeví jako nejvhodnější navázat nabytí účinnosti nové právní úpravy na začátek volebního období nově zvolené Poslanecké sněmovny. Volební období Poslanecké sněmovny se neváže na období kalendářního roku. Podle předkladatelů se jedná o případ, kdy je zvláště odůvodněno, aby k nabytí účinnosti u této části došlo výjimečně jinak, než začátkem kalendářního pololetí. Poslanecká sněmovna se vyhne dvoukolejnosti při projednávání zpráv, informací nebo jiných obdobných podkladů. Na všechny takové podklady by se v novém volebním období jednotně vztáhla nová právní úprava.

V Praze dne 29. listopadu 2019

Radek Vondráček, v. r.

Vojtěch Pikal, v. r.

Marek Benda, v. r.

Jan Chvojka, v. r.

Marie Pěňčíková, v. r.

Radovan Vích, v. r.

Jan Farský, v. r.

Markéta Pekarová Adamová, v. r.

Jiří Mihola, v. r.